

s egy a magunké is közülük: régmúlt jövő
jelenében egy arc, tele röggel, szárnyal, tűzzel, lombbal,
mielőtt szellé halványul a folytonos áttűnésben.

TANDORI DEZSŐ

Emléksorok Kosztolányinak

1

*Amit kaptam, tudom, kegyféleképpen...
Így, ha nem őriztethetem letétben,
használnom kell — önmagam ellenében.
Hát akkor: „Nem akarok kevesebbet:
legyenek a dolgok egyféleképpen!”*

*S ezt már magyarázni kell: Hogyan értem...
És így tovább. Máris elér a szégyen,
hogy önmagamat — s javamra! — beszélem.
Nem mondhatom, hogy „csak kényszerítettek”!
Én kezdtem; hibás vagyok az egészben.*

*De csak az egészben, s nem bármi részben!
Nem a részek csorbítanak! De épen
maradtam volna...! ha módomra élem,
amit élek; hogy: „Felőlem lehetek...”
Ám így, ha már van „kié” és „kié nem”,*

*ha már „a többiek nem!” lett az „énem”,
ha láthatom — mert visszanezék! —: én sem...!
s ha már van, amit én sem... — mért tetézzem,
amit — ha én! ha kik! — kimerítettek:
Legyenek a dolgok sokféleképpen!*

2 (És Aranyinak is!)

*De könnyű annak mondani, aki meghalt egy százada,
fél százada, évtizede, éve, hónapja, napja, ma,
vagy sose-élt regényalak, vagy ma is él, de távoli,
kagylózúgás-távoli-mély miből-is szólnak szavai:
de könnyű — akár ha imett tűnt át oda, mi-kapuján? —
annak már ott a gyönyörű, kimondásos egy-átalány:
de könnyű az neki! ha az ára az is, hogy nem beszél,
de könnyű is beszélnie, ha már a bélszélről se fél,*

mellyel visszamorog a föld gyomra, ha túl súlyos szavak
 — de könnyű ott már mondani! — emésztőrög közt hangzanak:
 de könnyű úgy létezni már, hogy ami tényleg létezett,
 most csak olyan, akárha a kockázatos emlékezet
 játszana pár ujjal nyuszi-árnyjátékokat a falon,
 pár évtized ... nap ... perc ... elég; és máris minden: alkalom!
 De könnyű annak, aki oly alkalmasan szól bármiről;
 az, ha már bármit elmulaszt: mint ha teli edény kidől ...!
 de az anyaga — megmarad. Legfeljebb az eredeti
 rendeltetésből Valami: más valamire rendeli;
 átrendezi! így, aki szól, ki-tudja-mi réteg alól,
 már azt a jó-ízt keltheti: söröskrigli kuglüt tarol!
 mint ha érdemes bajnokok szólnak hozzá valaméhez,
 míg te csak „így-úgy ez-meg-az mert-minden-minden-semmi-lesz”:
 De könnyű visszalátszani: mintha akkor könnyebb dolog
 lett volna mit szólni, hogy a magán-létezés kavarog ...
 Seymour, Aglaja, Hyde s Jekyll, Bierce, Vian, a clochard, Teddy,
 Winnie, Murphy, Aloysius, szívem örök-híresei:
 Ványa bácsik! névtelenek! mind-mind! de könnyű már ma így,
 ha bármilyet kötöttetek, szétrohadott akármi frigy,
 melynek jegyében a-kori élöktől gyötreshettetek:
 könnyű nektek ránk mondani: „Jó, hogy nem vagyunk köztetek ...”

Weöres hangja

Az életfelfogások
 próbája a gyakorlat;
 csak az felfoghatatlan:
 ez az „élet” mire gyakoroltat.

Rászokom világosban
 ily-oly sötét beszédre;
 némán is világos van,
 ha lefekszem, sötétre.

Nem-létezőknek kínál
 fel így a felfogásom;
 de annak módja kin áll:
 saját vermem nem ásnom?

S hogy ne rontsa kedélyem
 e világban okság:
 ami fontos, úgy vélem:
 Más-Világainokság.

Mindez, persze, csak tréfa:
 s mint ebből a négy szóból
 ind mez, repesz, kacs, rét, fa:
 más éppúgy kijön e jókból —

essen neked e bók jól.